

Sygn. akt II UK 3/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.
o emeryturę górniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 maja 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 maja 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 9 września 2015 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 9

marca 2015 r. i przyznano M. K. prawo do emerytury górniczej od dnia 1 stycznia 2015 r.

W sprawie ustalono, że wnioskodawca (ur. w dniu 10 grudnia 1956 r.) wykonywał pracę górniczą w okresach od 10 czerwca do 31 grudnia 1975 r. jako ślusarz samojezdnych maszyn i urządzeń górniczych pod ziemią w K. Zakładach Górniczych „R.” w P.; od 24 czerwca 1980 r. do 19 kwietnia 1988 r. i od 31 czerwca 1989 r. do 14 grudnia 1990 r. jako górnik ładowacz i górnik pod ziemią w Zakładzie Robót Górniczych w W.; od 1 lutego 2005 r. do 30 września 2012 r. jako górnik operator samojezdnych ciężkich maszyn górniczych pod ziemią w Przedsiębiorstwie Górniczo-Budowlanym „B.” Sp. z o.o. w likwidacji w L.; od 2 października 2012 r. jako górnik operator pod ziemią w Przedsiębiorstwie Robót (...) Sp. z o.o. w L.. Do dnia 31 sierpnia 2013 r. wnioskodawca udowodnił łącznie 23 lata, 11 miesięcy i 16 dni pracy górniczej. W okresie od 1 września do 31 grudnia 2013 r. wnioskodawca pracował 72 dni zjazdowe pod ziemią, a w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. - 116 dni zjazdowych. W okresie od 1 września 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. przepracował zatem 188 dni pod ziemią, tj. 282 dni liczone w wymiarze półtorakrotnym, co daje 12 miesięcy i 18 dni pracy górniczej (§ 31 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe). W konsekwencji łączny wymiar okresów pracy górniczej wnioskodawcy wynosi 25 lat i 4 dni.

W takim stanie faktycznym Sąd odwoławczy podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji, że wnioskodawca legitymuje się okresem pracy górniczej uprawniającym do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ust. 1 i art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna). W ocenie Sądu drugiej instancji, z wystawionego przez Przedsiębiorstwo Robót (...) Spółkę z o.o. w L. zaświadczenia o ilości dniówek zjazdowych pod ziemią w latach 2013 i 2014 wynika bezspornie, że po dniu 31 sierpnia 2013 r. wnioskodawca uzupełnił brakujący staż pracy górniczej do 25 lat. Tego okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku górnika organ rentowy nie kwestionował.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił naruszenie prawa

materialnego polegające na błędnej wykładni art. 50a ust. 1 i art. 50d ust. 1 pkt 1 oraz art. 50b ustawy emerytalnej i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej wskutek uznania, że legitymuje się on okresem pracy górniczej wynoszącym 25 lat, w szczególności poprzez wliczenie do okresów pracy górniczej wnioskodawcy okresów pobierania wynagrodzenia za czas choroby oraz okresów zasiłków chorobowych (od 1 do 31 lipca oraz od 15 września do 31 grudnia 2014 r.). Wskazując na powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie apelacji organu rentowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna okazała się usprawiedliwiona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że przypadające od dnia 15 listopada 1991 r. okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy oraz zasiłków z ubezpieczenia chorobowego, nie wchodzi do stażu pracy uprawniającego do emerytury górniczej z art. 50a ustawy emerytalnej (por. wyroki z dnia 21 lutego 2012 r., I UK 286/11, OSNP 2013 nr 3-4, poz. 37; z dnia 24 kwietnia 2012 r., I UK 373/11, LEX nr 1215128; z dnia 20 maja 2013 r., I UK 589/12, OSNP 2014 nr 7, poz. 105; z dnia 1 kwietnia 2014 r., I UK 366/13, OSNP 2015 nr 7, poz. 101). Inaczej mówiąc, wymienione okresy, jeżeli przypadają w okresie zatrudnienia uznawanego za pracę górniczą, nie podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej po osiągnięciu wieku 55 lat.

Sąd drugiej instancji uznał, że wnioskodawca spełnił warunki do nabycia prawa do emerytury górniczej, gdyż po pierwsze - z wystawionego przez Przedsiębiorstwo Robót (...) Spółkę z o.o. w L. zaświadczenia zawierającego zestawienie ilości dniówek zjazdowych pod ziemię w latach 2013 i 2014 „bezsprzecznie” wynika, że wnioskodawca uzupełnił brakujący staż pracy górniczej do 25 lat, a po drugie - organ rentowy nie kwestionował okresu zatrudnienia wnioskodawcy w tym Przedsiębiorstwie na stanowisku górnika od dnia 2 października 2012 r. Takie stanowisko Sądu odwoławczego nie jest jasne, gdyż nie wiadomo, czy przyjął on, że wnioskodawca - z uwagi na ilość dniówek zaliczanych

w wymiarze półtorakrotnym - legitymuje się wymagany 25-letnim okresem pracy górniczej bez okresów pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i zasiłku chorobowego od 1 do 31 lipca oraz od 15 września do 31 grudnia 2014 r., czy też okres pracy górniczej uzupełnił okresem jej niewykonywania przez wnioskodawcę z powodu choroby. Wbrew twierdzeniu Sądu odwoławczego, kwestia nieprawidłowego uwzględnienia takiego okresu przez Sąd pierwszej instancji została przez organ rentowy podniesiona w apelacji. Zarzucono w niej bowiem, że przyjmując, iż do dnia 31 sierpnia 2013 r. wnioskodawca udowodnił 23 lata, 11 miesięcy i 16 dni pracy górniczej, to przy uwzględnieniu okresu pracy górniczej po tej dacie w wymiarze 8 miesięcy i 5 dni (po wyłączeniu okresów niezaliczanych do pracy górniczej) oraz dniówek w wymiarze półtorakrotnym, wnioskodawca nadal nie wykazał 25 lat takiej pracy. Sąd drugiej instancji zarzutu tego nie zweryfikował. Tymczasem nie jest możliwe prawidłowe zastosowanie prawa materialnego bez jednoznacznego i zgodnego z prawem procesowym ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (por. wyrok składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., II UK 100/14, OSNP 2016 nr 7, poz. 88 i powołane w nim orzeczenia).

Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego (w tym do emerytury górniczej), które przysługuje *ex lege* po spełnieniu warunków wymaganych do jego nabycia, wszystkie przesłanki konieczne do deklaratywnego ustalenia (przyznania) tego prawa podlegają weryfikacji w każdym stadium postępowania sądowego. W przypadku wskazania na naruszenie adekwatnych przepisów prawa materialnego wyrok sądu nie może „wykreować” prawa do świadczenia wówczas, gdy ubezpieczony nie spełnił wszystkich ustawowych warunków wymaganych do jego nabycia (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2016 r., I UK 54/15, LEX nr 1994270).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 oraz odpowiednio stosowanego art. 108 § 2 k.p.c.

r.g.